

Kaupunginhallitus 4.6.2012 § 222

VASTINE MUISTUTUKSEEN

Pvm / yhteystiedot

14.3.2012, Suomen Arkkitehtiliitto ry SAFA Pääsihteeri Paula Huotelin, Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki, puh. 09 5844 48, paula.huotelin@safa.fi

Huomiointi kaavassa

Vastine:

Suomen Arkkitehtiliiton muistutus ei sisällä nähtävillä olleeseen osayleiskaavaehdotukseen kohdistuvia muutosesityksiä, vaan pelkästään ilmaistuun huoleen perustuvan ehdotuksen aloittaa koko kaavaprosessi alusta ideakilpailulla.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 65 §:n mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville, mistä on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (muistutus).

Muistutus annetaan kulloinkin nähtäville asetetusta kaavaehdotuksesta. Muistutus on maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 19 §) mukaan annettava kaavan nähtävillä olon määräaikaan mennessä. Muistutuksia ei voida antaa ennakolta. Suomen Arkkitehtiliiton avoin, kaikkia osayleiskaavan perusteella laadittavia asemakaavoja koskeva muistutus osoittaa heikkoa kaavaprosessin ymmärrystä eikä perustu lakiin.

Keskustan osayleiskaava on laadittu poikkeuksellisen avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Jokaisessa valmisteluvaiheessa (rakennemallivaihe, luonnosvaihe ja ehdotusvaihe) on järjestetty avoimia keskustelutilaisuuksia sekä pyydetty lausuntoja.

Suomen Arkkitehtiliitto ei ole aiemmin osallistunut tähän kaavaprosessiin. Liiton ensimmäinen osallistuminen on muistutus, joka on jätetty juuri ennen määräaika.

Rovaniemen kaupungilla ei ole aiemmin ollut käsitystä, että Suomen Arkkitehtiliitto olisi erityisesti ollut kiinnostunut Rovaniemen kaavoituksesta. Erikoista on myös, ettei liitto tietävästi ole aikaisemmin kokenut tarpeelliseksi muistuttaa mistään kaavasta.

Rovaniemi on kokenut huomattaviakin muutoksia jälleenrakennuskauden jälkeen, ja maakuntakaavaan perustuva keskustan tiivistäminen on osayleiskaavan keskeisiä tavoitteita. Rovaniemen keskustaa ei ole museoitu, eikä olevaa rakennetta ole suojeltu millään ylemmällä kaavatasolla. Tässä kohtaa muistutus on ristiriitainen. Jos jälleenrakennuskauden Rovaniemi säilytetään, keskustaa ei tiivistetä, eikä tarvita kilpailuja tai muuta yleispiirteistä suunnittelua. Voidaan toimia nykyisellä asemakaavalla.

Rakennetun ympäristön arvot on selvitetty keskustan osayleiskaavan yhteydessä laaditussa inventoinnissa sekä valtakunnalliset rakennetut kulttuuriympäristöt RKY2009 -inventoinnissa.

Yleiskaavassa osoitetaan suojeltaviksi jo asemakaavassa suojellut kohteet sekä arvottamisen perustella asemakaavalla suojeltavaksi esitetyt kohteet. Linja-autoasema ja kirkko ympäristöineen ovat suojeltavien kohteiden listalla, vaikka ne eivät Aallon suunnittelema olekaan. Rovaniemen vaihemaakuntakaavassa ei ole ratkaistu kulttuurihistoriallisia arvoja eikä ole osoitettu RKY 2009 -kohteita, joten [osayleis]kaavaa ohjaa Rovaniemen maakuntakaava. VAT-inventointi (RKY 2009) ei sinänsä ole suojelupäätös, vaan kunkin kohteen suojeleminen ratkaistaan viimekädessä asemakaavassa.

Suomen Arkkitehtiliitto osoittaa muistutuksellaan, ettei se ole juurikaan perehtynyt tähän osayleiskaavahankkeeseen eikä yleensääkään tunne kaupunkien yleiskaavoja tai yleiskaavan erilaisia ohjausvaikutuksia kovin hyvin.

Yleiskaavan tarkoitus on ohjata tulevaa asemakaavoitusta, ja yleiskaavan tulee jättää kaavoitukselle tarvittava liikkumavara. Rovaniemen keskustan osayleiskaavaehdotuksessa on annettu eriasteisia määräyksiä.

Yleiskaavoissa ei aina anneta määräyksiä rakennusoikeudesta eikä rakennusten korkeuksista. Esimerkiksi Keski-Pasilan osayleiskaavassa on osoitettu alueille rakennusoikeudet, ja Turun linnakaupungin osayleiskaavassa on määrätty sallittavat rakennusten kerrosluvut. Molemmissa tapauksissa jää liikkumavaraa joko tehokkuuden tai kerrosluvun osalta.

Rovaniemen keskustan osayleiskaavaehdotuksen aluetehokkuudet on ilmaistu kaavan tarkoitus huomioiden riittävän tarkasti. Enintään 37 metrin korkuisista rakennuksista ydinkeskustassa, Erottajalla ja Lampelassa on käyty vilkasta keskustelua kaupunginhallituksen päätettyä asiasta ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista. Teknisen lautakunnan esityksestä ko. määräys on poistettu.

Osayleiskaavan yhteydessä on laadittu tällä kaavatasolla poikkeuksellisen laaja ja perusteellinen rakentamistapaohje, jolla ohjataan tulevan asemakaavoituksen kaupunkikuvallisia tavoitteita kaavamääräysten lisäksi. Lisäksi kaavassa annetaan erityisiä määräyksiä kaupunkikuvallisesti arvokkaista alueista, joiden rakennetun ympäristön laatua suositellaan selvitettäväksi arkkitehtuurikilpailulla tai vastaavan, laatuun perustuvan tarkastelun avulla.

Nykyaikaisen yhdyskuntasuunnittelun perusominaisuuksia on ristiriitaisiakin tavoitteita yhteen sovittava ote sekä jatkuva vuorovaikutus päättäjien, yritystoiminnan ja kaupunkilaisten välillä.

Osayleiskaavan valmistelu keväästä 2010 lähtien on ollut erityisen läpinäkyvää. Kuten muistutuksessakin todetaan, useita vaihtoehtoja on tutkittu ja vuorovaikutus on ollut poikkeuksellisen laajaa. Esim. lausuntoja on pyydetty jokaisessa vaiheessa, ja niitä on saatu yli 40 kpl.

Johdonmukaisen päätöksentekoprosessin edettyä jo kaavaehdotusvaiheeseen ja useiden suunnittelukilpailu- ja asemakaavahankkeiden jo käynnistyttyä yleisellä ideakilpailulla ei saada lisäarvoa.

Suomen Arkkitehtiliiton säännöillä on järjestetty vain yksi kaupunkikeskustaan kohdistuva arkkitehtuurikilpailu osayleiskaavatyön pohjaksi. Kilpailu kohdistui pinta-alaltaan suppeaan alueeseen. Arkkitehtuurikilpailu ei sovellu kaupungin strategiseen suunnitteluun tai jo rakennetun ympäristön yleispiirteiseen suunnitteluun. Sen sijaan kilpailua voidaan luontevasti käyttää, kuten Rovaniemi osayleiskaavassa ohjaa, tulevien asemakaavojen pohjaksi.

Asemakaavoja on laadittava yhteistyössä maanomistajien ja osallisten kanssa. Hankekaavoitus on perusteltua, kun asemakaava laaditaan nopeasti toteutuvaa hanketta varten. Rovaniemen kaupunki kokee hämmentäväksi, että Arkkitehtiliitto on tässä yhteydessä myös poiminut erikseen yhden asemakaavan, varsinkin kun kyseistä kaavaa valmistellaan yhteistyössä liiton kansainvälisesti ansioituneiden jäsenten kanssa.

Tarkistus:

Muistutus ei anna aihetta muuttaa osayleiskaavaa tai keskeyttää sen laatimista.